

'מחמין לו חמין ומטילין לתוך הצונן כדי שתפוג צינתן'. להפיג הצינה דוקא אבל לא לחמם, שזה אסור משום מלאכת 'בישול' וגם משום גזרת מרחצאות (עפ"י שו"ת חתם סופר או"ח יח).

רבי מאיר סבר מקיש פשיטה ללבישה... ורבנן סברי מקיש פשיטה ללבישה...'. פרשו ראשונים, היות והמקראות יכולים להידרש לכאן ולכאן הרי שעיקר מחלוקתם היא בסברה; לחכמים אין מסתבר שיקדש כשהוא ערום בעזרה אלא מקדש לאחר הלבישה [אמנם גם לרבי מאיר צריך לקדש בעזרה, שאין קידוש אלא בכלי שרת ובפנים (כמובא להלן ובזבחים כ:) – אלא יכסה עצמו בשום דבר]. ולרבי מאיר מסתבר יותר לפשוט תחילה ואחר כך לקדש כי הפשיטה גורמת לקידוש ולא להפך (עפ"י תוס' ישנים וריטב"א. וכיו"ב כתב הריטב"א במחלוקת החכמים להלן מ: שהואיל והמקראות יכולים להידרש לכאן ולכאן, עיקר מחלוקתם תלוי בסברה ולא בדרשת הכתוב).

דף לב

'כל הפרשה כולה נאמרה על הסדר חוץ מפסוק זה'. מובא (בסוף ספר חכמת אדם ועוד) בשם הגר"א ז"ל עפ"י המדרש, שהפרשה נאמרה על הסדר לאהרן כאשר נכנס לפני ולפנים שלא ביום הכפורים, שאז עושה כסדר הכתובים וע"ע דרש משה פר' אחרי.
וראה עוד בספר פרקי מועדות (ח"ב עמ' 550), כיצד תואם פירוש רז"ל לפסוק זה עם פשוטו של מקרא.

'קל וחומר; ומה במקום שאין טעון טבילה טעון קידוש, מקום שטעון טבילה אינו דין שטעון קידוש'. ואין לומר אדרבה היא הנותנת, הואיל וטעון טבילה שוב אינו טעון קידוש – שהרי טבילה אינה נעשית במים מקודשים כמו הקידוש שהיה מן הכיור, הלכך אין טבילה באה במקום קידוש (עפ"י תוס' ישנים).

ויתכן שרבי אינו סובר לדרוש הקל-וחומר זה כי לדעתו אין ללמוד קידוש הנוסף על טבילה מקידוש גרידא.

'אמר רבי יהודה: מנין לחמש טבילות...'. חוזר עתה לפרש הברייתא, כמו 'אמר מר...'.

(ע"ב) 'יכול לא מירק יהא פסול, אם כן הוה ליה עבודה באחר... אלא הכי קאמר יכול יהא פסול מדרבנן...'. יש סוברים שפסולי-השחיטה פוסלים גם כשנעשו במיעוט אחרון של הסימן השני (כן כתב רש"י בחולין ל. ד"ה תיקון). ולפי זה יש לשאול אם כן נמצא המיעוט האחרון נעשה כאן בפסול – על ידי אדם שאינו כשר לשחוט?

– יש להביא מכאן סמך למה שכתב הגאון בעל בית אפרים שבמיעוט בתרא אין פסול אלא מדרבנן, וכיון שכן ביום הכיפורים לא פסלו חכמים, וכמו שאמרו בגמרא שאם היינו נוקטים שבקדשים יש פסול מדרבנן כשלא גמר השחיטה, היה מותר לאדם אחר למרק השחיטה ביוהכ"פ.

עוד יש לחלק בין שחט מיעוט בתרא באחד מחמשה אופנים הפסולים, שהייה דרסה חלדה הגרמה ועיקור – שפסול, ובין פסולים אחרים כגון שחיטת גוי או מומר שאינן מחמש הלכות שנאמרו בשחיטה אלא הלכות שנלמדו מוזבחת, פסולים אלו אינם בכלל 'שחיטה פסולה' אלא שאינה שחיטה כלל, וכהריגה ונחירה דמי לכך אינו פוסל במיעוט אחרון [ועיין בש"ך (יו"ד ב סקכ"ז) שבגמר גוי השחיטה במיעוט בתרא – לא פסל. וכתב שכן משמע בש"ס חולין יט וברש"י (ובפרי מגדים שם באר הטעם שעכו"ם אינו בר שחיטה)].

ולפי זה יש לומר שגם שחיטה של אדם אחר ביוהכ"פ אינה בגדר 'שחיטה פסולה' ואינה פוסלת. ואם נאמר כן יצא שגם בשמירק אחר ביוהכ"פ ושהה או דרס – לא פסל. וצריך עיון (עפ"י הגר"נ גולדברג שליט"א).

בעיקר הסברה לחלק בין שחיטת גוי שאינה שחיטה כלל, לשאר פסולי שחיטה – ע' גם ב'קובץ ענינים' להגרא"ו חולין לב (עמ' כז); שעורי הגר"ד רפפורט א,ב; אמרי משה סוס"י ג.

ולכאורה יש מקום בסברה לומר לאידך גיסא; בשחיטת נכרי וכדו' היות ואין פסול בעצם מעשה השחיטה אלא שאין זו שחיטה המתרת, וכן ביוהכ"פ כששוחט אחר, אין זו שחיטה הראויה אבל מעשה השחיטה היה כדינו, הלכך בזה אין פסול במיעוט בתרא כיון שאינו נצרך להתיר, משא"כ בפסולים שבמעשה השחיטה, אעפ"י שאין אותו חלק נצרך אך כשהוא נמצא צריך להעשות בכשרות. ולפי סברה זו אם גוי דרס או החליד במיעוט בתרא, וכן אחר ביוהכ"פ – יפסול אף להש"ך. כן נקט בשו"ת אגרות משה יו"ד ח"א ז,ז וע"ש באריכות בכל הסימן בבאר השיתות הרבות במיעוט בתרא.

וע' בשו"ת אבני נזר (יו"ד י,ה), שלכך נקט התנא לשון 'ק ר צו' ולא לשון שחיטה הכתוב בתורה, כדי ליישב ולבאר מדוע הותר לזר לגמור השחיטה והלא נחשבת השחיטה שנעשתה ע"י זר – לכן אמר 'ק ר צו' כלומר הרגו, שכשנשחטה רוב שנים בכשרות הריהו נידונית כמתה, ושוב אין שם שחיטה על הנשאר [ושונה משהייה במיעוט בתרא – שהשהייה פוסלת למפרע והוברר שלא היתה מתה].

דף לג

'סידור שני גזירי עצים קודם לדישון מזבח הפנימי... מכשיר עדיף...'. אף על פי שהעצים אינם מכשירים את הדישון אך היות והם מכשירי קטורת, והדישון כל ענינו לצורך הקטורת, לכך העצים קודמים. ואין להקשות הלא גם הדישון מכשיר לקטורת כעצים – כי ללא גחלים אי אפשר להקטיר אבל בלא דישון אפשר (עפ"י תוס' ישנים ועוד. וע' אבני נזר או"ח כו,טו).

'אין מעבירין על המצוות'. יש לשאול, הלא דישון המזבח והטבת המנורה היו נעשים על ידי שני כהנים ואם כן מדוע לא עשאו בבת אחת באופן שאין שייך העברה על המצוה כלל.

ונראה מכאן שכלל הוא במקדש שאין שתי עבודות נעשים בבת אחת אלא יש סדר מסוים בדוקא, זה מוקדם וזה מאוחר [וכן משמע מדברי הראב"ד בפירושו למסכת תמיד, שרק משום ששחיטה אינה עבודה לכך שחיטת התמיד היתה נעשית בזמן הדישון – משמע שבכל דבר שהוא 'עבודה' צריך להיות לו זמן מוגדר, קודם או אחר עבודה אחרת] (עפ"י תדושי ר' אריה לייב מאלין ח"א יא).

וכבר כתב בבאר הגר"א לתמיד שהמדשן את המנורה לא היה מתחיל עד שהיו גומרים לדשן המזבח הפנימי, שלא היו עושים שתי עבודות יחד.

מדברי התוס' כאן ובכמה מקומות מבואר שנקטו כהנחה פשוטה שדין זה הוא מדאורייתא. ומקורו בדרשת המכילתא ושמרתם את המצות כמובא ברש"י.

וכן כתבו כמה פוסקים להלכה שדין זה הוא מדאורייתא, וכמשמעות שיטת התוס'; פרי מגדים (כה סק"ה במ"ז); חיי אדם (סח; יג). באור הלכה (כה ד"ה שלא יניחו).

וכבר העירו (נשמת אדם סח; יד דוד זבחים נא) מדברי התוס' הללו על מה שכתב הרדב"ז (בה"א תקכט) שדין 'אין מעבירין' – מדרבנן הוא.

ג. נסתפקו בשוחט מחוץ לעזרה בסכין ארוכה, שמא אין צריך טבילה אפילו לכן זומא מפני שעומד בחוץ, או שמא צריך טבילה אפילו לחכמים שאינם מצריכים טבילה בשאר הנכנסים – הואיל ועובד עבודה. תיקן.

יש גורסים בגמרא שהספק הוא אליבא דבן זומא ורבי יהודה, ומשמע שלחכמים – אין צריך טבילה (עפ"י תו"י תורא"ש תורי"ד רבנו אליקים).

דפים לא – לב

נב. א. היכן היו טבילות הכהן הגדול ביום הכפורים?

ב. כמה פעמים היה הכהן טובל ומקדש ידיו ורגליו ביום הכפורים?

ג. מתי היו הטבילות?

ד. מתי היו הקידושים?

ה. מהם המקורות לחמש טבילות ועשרה קידושים?

א. טבילות הכהן הגדול ביום הכפורים היו בקודש, על בית הפרוה (– לשכה שהיתה בדרום העזרה. ואעפ"י שגגים ועליות לא נתקדשו – יש לומר שגג בית הפרוה היה שוה לקרקע עזרה, לכך נתקדש. תוס'. ויתכן שקידשו לגג זה במיוחד לצורך טבילתו, או שמא כיון שנבנה מאוחר יותר כבר נתקדש בקידוש הראשון כשאר איר העזרה. עפ"י ראב"ד ריש תמיד, חוץ מטבילה ראשונה שהיתה בחול (לפי שאינה מחובת היום, ולדעת רבי יהודה אינה אלא סרך טבילה. וכ"כ הרמב"ם ורש"י. ויש מצדדים לומר שמודה רבי יהודה ביוהכ"פ שהיא מדאורייתא), על גבי שער המים, ובצד לשכתו היתה. [היה מעל השער חקק בגובה ג' אמות. המים היו מגיעים לשם מעין עיטם שהיה גבוה (לפחות) עשרים ושלש אמה מקרקע עזרה]. פרסו סדין של בוץ בינו לבין העם [לצניעות. ובוץ בדוקא – כדי שיכיר שעבודת היום בבגדי בחוץ]. פשוט ירד וטבל עלה ונסתפג. הביאו לו בגדי זהב. יש אומרים שלפי דעת תנאים אחת, גם טבילה ראשונה היתה בקודש (כן כתב הגרעק"א בדעת רש"י אליבא דבן זומא [וכן יש לומר גם בדעת הרמב"ם (עבודת יוהכ"פ ב,ג) שכתב כרש"י]. וכן יש מצדדים בדעת רבי מאיר – ע' בקונטרס המועדים שבסוף חדושי הגר"ח על הש"ס, בשם הגר"ז. וכן כתב בספר חדושים ובאורים).

ב. חמש טבילות ועשרה קידושים היו לכהן הגדול ביום הכפורים. בכל החלפת בגדי קודש לעבודה היה טובל פעם אחת ומקדש פעמים, וכדלהלן.

א. נראה שאין מצוה מיוחדת בעשרה קדושים וחמש טבילות, אלא המשנה מעבודה לעבודה טעון טבילה ושני קידושים, וממילא יצא מנינים ה' טבילות וי' קדושים. אירע פסול בכהן גדול לאחר עבודת התמיד, כשנכנס אחר תחתיו טובל ומקדש פעם אחת לחכמים שהרי פושט בגדי חול, ונחסר קידוש אחד. [ואין מצריכים אותו לפשוט אח"כ פשיטה נוספת וללבוש שוב כדי להשלים המנין. ומסתבר שגם אם יעשה כן, לא יצטרך לטבול ולקדש שוב].

ויש לעיין כשנקרע בגד באמצע עבודת פנים ונצרך להחליפו, האם צריך טבילה וקידוש. ומסתבר שאין צריך, שלא נאמרו אלא במשנה מעבודה לעבודה (עפ"י חזון איש קכו, כב).

ב. לדברי רבי יהודה, משמע מדברי הרמב"ם (עבודת יוהכ"פ ב,ג) ומרש"י שטבילה ראשונה אינה אלא מדרבנן, כדי להזכירו על תומאה ישנה. ואולם התוס' – ישנים צדדו לומר שמא מודה רבי יהודה ביום הכפורים שטבילת הכניסה לעזרה מדאורייתא.

ג. **טבילה ראשונה** נעשתה כשמחליף בגדי חול ולובש בגדי זהב לתמיד של שחר ונסכיו, דישון המזבח והמנורה, הקטרת קטורת של שחר ומנחת חביתין.

שניה – כשמחליף בגדי זהב ולובש בגדי לבן לעבודת היום; פר ושעיר הפנימיים, והכנסת הקטורת לפני ולפנים.

שלישית – כשמחליף בגדי לבן ולובש בגדי זהב, לעשות אילו ואיל העם על מזבח החיצון.

רביעית – כשמחליף בגדי זהב לבגדי לבן, להוצאת כף ומחתה מבית קדש הקדשים.

חמישית – כשמחליף בגדי לבן לבגדי זהב, למוספים ולתמיד וקטורת של בין הערבים.

לדעת רמב"ם ורמב"ן, הוצאת כף ומחתה היתה נעשית לאחר תמיד של בין הערבים (ע' להלן

ע).

ד. כאמור, בעת החלפת בגדיו היה הכהן מקדש ידיו ורגליו פעמים; קידוש אחד היה קודם הטבילה, לפני פשיטת הבגדים (לחכמים) או לאחר הפשיטה (לרבי מאיר), וקידוש שני לאחר שטבל ולבש.

ולרב חסדא [דלא כרב אחא בר יעקב] בדעת רבי, כל הקידושים נעשים כשאינו לבוש; הקידוש הראשון קודם לאחר הפשיטה וקודם הטבילה והשני לאחר הטבילה קודם הלבישה (ופשט... ורחץ / ורחץ... ולבש).

בהחלפת בגדים הראשונה, כשמחליף בגדי חול לבגדי קודש, לדברי חכמים לא היה מקדש אלא פעם אחת לאחר לבישת בגדי קודש. וכן סתמה משנתנו, כי לדעה זו הקידוש שקודם הטבילה שייך לבגדים שפושט והרי הם חול הלכך אינו טעון להם קידוש. ולרבי מאיר אף בהחלפה הראשונה מקדש פעמיים שהקידושים בשביל בגדי הקודש שעומד ללבוש. וכנגד זה כשפשט בסוף היום בגדי הקודש ולבש בגדי חול, לחכמים היה מקדש פעם אחת על הבגדים שפושט, ולרבי מאיר לא היה מקדש.

א. מלשון המשנה בתחילת הפרק משמע שטבילה ראשונה של הכהן הגדול היתה ביום דוקא ולא

בלילה. וצריך עיון (עפ"י שפת אמת כח. וע' מלחמות ה' לרמב"ן שצדד בזה. וי"ל שזה דוקא אם טבילה זו מהלמ"מ ואפשר שכן נקט תנא דמתניתין, אבל למ"ד מדרבנן משום סרך תומאה ישנה כמשמעות דברי רש"י ורמב"ם אליבא דרבי יהודה, אינה צריכה להיות ביום דוקא).

ולענין קידוש ידים ורגלים, יש מי שחידש שדין מיוחד הוא בקידוש של יוהכ"פ שצריך לקדש ביום דוקא, בזמן הראוי לעבודת כהן גדול, ואם קידש בלילה הרי זה כאילו קידש קודם שנתכהן (עפ"י חדושי רא"ל מאלין ח"ב יב).

ב. יש מי שכתב להוכיח מהירושלמי ומעוד מקומות שכל כהן שפשט בגדי כהונה ולבשם שוב,

חייב לקדש ידיו ורגליו כי הלבישה מבטלת את הקידוש שקדם לה (עפ"י בית הלוי ח"א ה, ע"ש באורך. וע"ע בקונטרס המועדים שבסוף 'חדושי הגר"ח והגרי"ז על הש"ס').

ויש שנסתפקו בעיקר הדבר, האם להלכה כל קידוש חייב להיות לאחר לבישת בגדי כהונה דוקא אם לאו, ועכ"פ בדיעבד אפשר שאם קידש לפני שלבש – אין צריך לקדש שוב (ע' בשפת אמת ובחדושים ובאורים להלן לב).

ה. כך קבלו מהלכה; חמש טבילות ועשרה קדושים טובל כהן גדול ומקדש בו ביום.

רש"י תוס' ועוד ראשונים כתבו שזו הלכה למשה מסיני. ואולם הרמב"ם לא הזכיר זאת, ויש אומרים לדעתו שלשון 'גמירי' אינו מורה בדוקא על הלמ"מ אלא על הלכה מקובלת (ע' בשו"ת חות יאיר קצב, לב; חדושי הנצי"ב ועוד).

ודרשו מן המקראות שהטבילות נעשות כשמחליף בגדים מעבודה לעבודה; –

רבי דרש כתנת בד קדש ילבש... בגדי קדש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם – משמע שבכל לבישת בגדי קדש טעון טבילה.

ורבי יהודה למד טבילה מהכתוב הזה רק כשלוש בגדי לבן, ואילו כשלוש בגדי זהב למד מהכתוב: ובא אהרן אל אהל מועד ופשט את בגדי הבד... ורחץ את בשרו במים במקום קדוש ולבש את בגדיו ויצא ועשה את עלתו ואת עלת העם...

ומנין שכל טבילה צריכה שני קידושים? – רבי דרש מופשט... ורחץ... ולבש – רחיצה האמורה כאן, אם אינה ענין לטבילה שכבר למדנו (כנ"ל), תנה ענין לקידוש ידים ורגלים. [והוציאו בלשון רחיצת בשרו, להשמיענו שטבילה כקידוש; מה קידוש במקום קדוש אף טבילה במקום קדוש]. והטיל הכתוב רחיצה בין פשיטה ללבישה, ליתן רחיצה לפשיטה ורחיצה ללבישה, כאילו כתוב 'פשט ורחץ, ורחץ ולבש'.

רבי אלעזר ברבי שמעון ורבי יהודה (אינם דורשים כרבי שהרי כאמור הם מצריכים הכתוב 'פשט ורחץ' ללמוד טבילה לבגדי זהב, לכך דורשים מקל וחומר: ומה במקום שאין טעון טבילה) – כל אדם שהור כשנכנס לעזרה לעבוד, שאינו טובל מדאורייתא לשיטתם) טעון קידוש ידים ורגלים, זה שטעון טבילה אינו דין שטעון קידוש. ומיתור הכתוב ופשט את בגדי הבד אשר לבש למדים להקיש פשיטה ללבישה, מה לבישה טעון קידוש אף פשיטה טעון קידוש.

נראה שחיוב הקידושים אינו תלוי בטבילה, ואף אם מסיבה כלשהי אין יכול לטבול – חייב לקדש (עפ"י חדושים ובאורים).

ג. מהן העבודות הראשונות שעושה הכהן הגדול ביום הכפורים לאחר טבילתו?

לאחר שטבל הכהן הגדול וקידש ידיו ורגליו, הביאו לו את התמיד, קרצו (- שחטו) ברוב שני סמניו, ומירק אחר שחיטה אחריו – שמצוה למרק (כדי להוציא הדם יפה). ואם לא מירק – לא פסל, אף לא מדרבנן. קיבל הכהן הגדול את הדם וזרקו. נכנס להקטיר קטורת של שחר ולהטיב את הנרות ולהקריב את הראש ואת האברים, והחביתין, והיין – כסדר הזה (ולדברי אבא שאול הסדר הוא: הטבת חמש נרות, זריקת דם התמיד, הטבת שתי נרות, והקטרת קטורת כדלהלן לג ולעיל יד-טו). [לדברי רבי עקיבא (ע), פר העולה ושבעת הכבשים של מוספים, היו קרבים עם תמיד של שחר, לאחר הקרבת נכסיו. וכן פסק הרמב"ם (ה, א)].

א. כמה מהראשונים סוברים שסידור מערכה ושני גזירי עצים ודישון המזבח והמנורה היו נעשים בכהן הדיוט, והכהן הגדול היה מתחיל עבודתו בשחיטת התמיד (עפ"י רמב"ן; רמב"ם; רי"ד כט). ויש אומרים שגם עבודת התמיד אינה חובה על הכהן הגדול מהתורה מפני שאינה חובת היום, ומכל מקום מצוה יש בדבר. ואם היה חלש – עושה אחר (עפ"י ריטב"א לעיל יב בשם רמב"ם, ומובא בכסף משנה עיוהכ"פ א, ב. וראה בבאור הדבר בחדושי הגרא"ל מאלין ח"ב יב).

ודעת הר"ז ועוד (ע' מנהגי מהרי"ל מוסף יום כפור כג), שהכהן הגדול היה עושה את כל העבודות, החל מתרומת הדשן. וגם שחיטה הכשרה בזר, כתבו בתוס' לפי תירוץ אחד (וכן נקטו תוס' ישנים והריטב"א), שאם נעשית ביום הכפורים על ידי אחר – פסולה מדרבנן.

ב. כאמור, הקטרת הקטורת בהיכל היתה נעשית על ידי הכהן הגדול. ואולם היה נכנס עמו כהן נוסף עם מחתת גחלים (עפ"י תוספתא ב, י; מלחמות ה') – שלא כהקטרה שלפני ולפנים. ואולם שאר השינויים המיוחדים האמורים בהקטרה שלפני ולפנים וכד', יש מצדדים שהיו גם בהקטרה שבהיכל ביום הכפורים, (עפ"י רש"ש מג: גבו"א מד: ועוד. ואין הדבר ברור – ע' בדבריהם; מקדש דוד כד, ד).

דף לג

גד. מהו סדר עבודות היום הקבוע בבית המקדש מסידור המערכה ועד לתמיד של בין הערבים?

אביי היה מסדר סדר מערכה בשם גמרא (= מסורת כללית של בני הישיבה, לא בשם חכם מסוים. עפ"י הערוך ורש"י) ואלבא דאבא שאול [המקדים הטבת כל הנרות לקטורת]:
סידור מערכה גדולה.

סידור מערכה שניה של קטורת. [מערכה גדולה קודמת שכן כפרתה מרובה, או משום שממנה מביאים עצים למערכה שניה, אם לא נמצאו בה עצים].

סידור שני גזירי עצים. [ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר – עליה ולא על חברתה, כלומר יערכם על המערכה הגדולה ולא על השניה – מכלל ששתייהן קיימות כבר].

דישון מזבח הפנימי [סידור גזירים קודם לדישון, כי העצים הנם מכשירים לקטורת (רבי ירמיה), ואפילו עצים אלו בעצמם יכולים לשמש לקטורת, אם לא מצא עצים במערכה שניה (רב אשי. והעירו על השמטת הרמב"ם דין זה). או משום שהתחיל במערכה – גומר (רבינא)].

הטבת חמש נרות. [רבא פירש מדוע מקדים דישון מזבח הפנימי לנרות, כי כשנכנס פוגע תחילה במזבח הזהב, ואין מעבירים על המצוות].

דם התמיד; הטבת שתי נרות. [חילקו את הטבת הנרות; לריש לקיש, כדי להרגיש את העזרה. ולרבי יוחנן משום בבקר בבקר – חלקו לשני בקרים. וכיון שהתחיל בהטבה עושה את הרוב ומשייר שתיים שנאמר בהיטיבו את הנרות ואין נרות פחותות משתיים. ודרשו שדם התמיד מפסיק ביניהם, כמפורש בגמרא].

הקטרת קטורת. [בהיטיבו את הנרות ואחר כך יקטירנה].
הקרבת אברי התמיד. [הקטורת קודמת שנאמר בה בבקר בבקר, ואילו באברי התמיד לא נאמר אלא בבקר אחד].

מנחת התמיד [אינה מוקרבת קודם, שאין מקטירים כלום על מערכה גדולה קודם הקטרת התמיד שנאמר וערך עליה העלה – עולה ראשונה (ובלאו הכי כל מיני דמים קודמים למנחות. עפ"י תו"י)].
מנחת חביתין. [עלה ומנחה – עולה קודמת].

נסכי התמיד. [מנחת חביתין קודמת לנסכים הואיל והיא מנחה כמנחת התמיד, ומנחה קודמת לנסכים. ערש"י ור"ח].

קרבנות המוספים. [באים לאחר נסכי התמיד שנאמר זבח ונסכים – הנסכים סמוכים לזבח].
בזיכי לחם הפנים [בשבת. וכמאן דאמר מוספים קודמים לבזיכים כדלהלן].

תמיד של בין הערבים. [אין קרבן אחר קרב אחריו שנאמר והקטיר עליה חלבי השלמים – עליה (- עולת השחר) השלם כל הקרבנות כולם].

א. לדברי חכמים החולקים על אבא שאול, מפסיק בקטורת בין הטבת חמש נרות לשתיים,

ולדבריהם דם התמיד קודם לנרות [ודישון מזבח הפנימי קודם לדם התמיד. ריטב"א ועוד.

והרמב"ם (תמידין ו, ב) והסמ"ג כתבו דהיינו לזריקת דם התמיד, אבל שחיטתו נעשית בעזרה בעת שהכהן מדשן

מזבח הפנימי. ועראב"ד פ"ד תמיד; זבח תודה. וערמב"ן במלחמות שהדישון הוא בעצם עבודת לילה אלא שלא

הטריחום חכמים לעשות בלילה דוקא]. וכן דעת תנא דסדר יומא. וכתבו התוס' (לעיל טו.) שיתכן ורב

פפא חולק על אביי וסובר שגם לאבא שאול מקדים דם התמיד להטבת הנרות.